

ВЕРХОВІНА (до 1962 — Жаб'є') — селище міського типу **Івано-Франківської області**, райцентр. Знаходиться в гірській частині Карпат на Сх. від Чорногір. хребта, на р. Чорний Черемош (притока Черемошу, бас. Дунаю), за 112 км від обл. центру та за 31 км від залізнич. ст. Ворохта. Автостанція. Має автобусне сполучення з містами Івано-Франківськ, Коломия, Косів, Городенка та Чернівці. Площа 52,2 км² (з с.-г. угіддями). Насел. 5494 особи (2001, складає 90,5 % до 1989), переважна більшість — українці. У писем. джерелах В. вперше згадується під 1424 як власність литов. князів. Основу насел. складали селяни, які займалися скотарством і мисливством. Жит. с. Жаб'є брали участь у русі опришків, зокрема діяли в загонах О. Довбуша, В. Баюрака, І. Бойчука. 1772 в результаті першого поділу Польщі землі Жаб'є відійшли до Австрії. 16 вересня 1885 у с-щі відбулося перше селян. віче в Галичині. Під час 1-ї світової війни на тер. сучас. В. точилися бої між австро-угор. та рос. військами. Від 1919 входило до складу Польщі. У квітні 1920 відбулося селян. повстання. Від 1939 — у складі УРСР. Від 29 червня 1941 до вересня

1944 — під нім.-фашист. окупацією. Від 1940 — райцентр. Жит. с-ща воювали у складі загонів УПА. Від 1962 — смт. Нині у с-щі — 4 заг.-осв. школи, 2 дошкіл. заклади, школа мистецтв, ДЮСШ, стадіон, Центр дит. та юнац. творчості. Є Нар. дім, 2 б-ки, музеї історії кінофільму «Тіні забутих предків» та Нар. інструментів і гуцульського побуту. Діє Всеукр. об'єднане товариство «Гуцульщина», філія НДІ українознавства Міністерства освіти і науки України «Гуцульщина». Виходить г. «Верховинські вісті». Чотири колективи худож. самодіяльності мають звання «народний». Мед. заклади: рай. лікарня, поліклініка, лікув.-оздоров. комплекс «Верховина». Реліг. громади: УПЦ КП, УПЦ МП, УГКЦ, євангелістів християн-баптистів, свідків Єгови. Пам'ятка архітектури — школа мистецтв у будинку колиш. лікарні (1910). У В. встановлено пам'ятник Т. Шевченку. С-ще відвідували І. Франко, В. Стефаник, О. Кобилянська, Марко Черемшина, М. Коцюбинський, Леся Українка, О. Маковей, Г. Хоткевич. Серед видат. уродженців — громад.-політ. діяч **Й. Букшований**, **П. М. Пониполяк**

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Верховина / П. М. Пониполяк // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-33684>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).